

**Samen geven
wij de natuur
meer ruimte**

**Samen geven
wij de natuur
meer ruimte**

Nu

vooruit

D66

met medewerking van

GROENLINKS

Een biodiverse omgeving is een gezonde en prettige omgeving om in te werken en te wonen. Daarom wil D66 Hoorn ervoor zorgen dat de natuur meer ruimte krijg. Uiteindelijk zorgt een prettige en gezonde leef-omgeving voor tevreden inwoners en een productief klimaat. Een goede zaak voor mens, milieu en economie in Hoorn en de regio.

Het stimuleren van de biodiversiteit is al realiseerbaar met zeer kleine ingrepen in onze omgeving. Weinig kosten voor een groen resultaat. Door simpel de tegels uit de tuin te halen en letterlijk de inheemse natuur meer ruimte te geven, werken we substantieel mee aan de vergroening van Hoorn.

Samen met de inwoners, bedrijven en de gemeente kunnen we zorgen dat het openbaar groen zo ingericht wordt dat de inheemse planten en dieren zich er thuis gaan voelen. D66 wil dat de biodiversiteit meer aandacht krijgt bij huidig en toekomstig beleid. Dat de inwoners meer betrokken worden bij het openbaar groen en de mogelijkheden voor inheemse en adaptieve beplanting in hun eigen buurt.

Biodiversiteitsbeleid kan strijdig zijn met het beeld van 'kort en netjes', kan overlast geven voor bijvoorbeeld agrarische functies (overlast onkruid) en op onderdelen ook strijdig zijn met eerdere besluiten rond een kosteneffectief groenbeheer in het kader van eerder vastgestelde bezuinigingen. Het vraagt daarom vooral *de wil* om het anders te doen én door het *samen én anders* te doen kunnen overheidsdoelstellingen gehaald worden en hoeft het per saldo niet per se duurder te zijn. Wel vraagt het veel kennis en communicatie.

Deze notitie is daarom ook een bijdrage in het kader van Puur Hoorn 2.0, waarin we eerder al hebben opgemerkt dat het onderwerp 'biodiversiteit' teveel ontbreekt.

> Inwoners van Hoorn

Natuur en biodiversiteit zijn niet alleen van belang in beschermde natuurgebieden. Biodiversiteit is overal en speelt zowel in de landelijke als stedelijke omgeving een belangrijke rol. Samen met het openbare groen draagt particulier groen bij aan de natuur die inwoners ervaren in hun directe omgeving en aan het natuurlijk netwerk in de stad voor flora en fauna. Ook binnen de bebouwde kom is het mogelijk om de natuur de ruimte te geven.

De eigen tuin

Inwoners van Hoorn kunnen de natuurlijke rijkdom en afwisseling van hun eigen tuin vergroten. Door de tegels uit hun tuinen (deels) te vervangen door inheemse planten, bloemen en kruiden te planten. Door het snoeiafval te laten liggen, zodat kleine dieren hier kunnen schuilen. Maar ook door verblijven en schuilplaatsen te faciliteren voor vogels, kleine zoogdieren, vlinders en insecten. Door zo de variatie aan inheemse planten en dieren te stimuleren kunnen wij samen de gaande achteruitgang van biodiversiteit tegen gaan.

De toenemende verstening van de stedelijke omgeving heeft niet alleen nadelige gevolgen voor de leefomgeving van mens en dier. Het heeft ook specifieke nadelen voor economie en samenleving, bijvoorbeeld het waterbeheer. Door een verdicht grondoppervlak wordt het hemelwater direct geloosd op het riool, hetgeen steeds vaker tot wateroverlast leidt. Natuurlijke tuinen vangen water op, laten het langzaam in de grond infiltreren en leveren zo een gratis (water)bufferende algemene maatschappelijke dienst.

Groene daken

Bij verbouwingen en/of nieuwbouw wordt veelal gekeken naar duurzame manieren om zelf stroom op te wekken. Daarbij wordt vaak niet naar andere mogelijkheden gekeken die ook een duurzaam effect hebben en qua biodiversiteit veel betere resultaten geven, zoals 'groene daken'. Deze daken verlengen de levensduur van dakbedekking met circa 20 jaar, verbeteren de warmte- en koudeisolatie en verminderen temperatuurschommelingen. Maar naast deze duurzame energiezuinige effecten, heeft een groen dak ook een positief effect op waterbuffering en vertraagt het de afvoer van regenwater. Ook heeft het een positieve uitwerking op de stedelijke biodiversiteit, omdat het extra leefgebieden voor stadsdieren en planten genereert en de luchtkwaliteit verbetert door het opvangen van fijnstof.

Schone en biodiverse omgeving

Iedereen geniet van een mooie en schone omgeving. Door zelf een stuk openbaar groen te adopteren kunnen de inwoners zelf bepalen wat er groeit en bloeit in hun eigen buurt. Door voor inheemse soorten te kiezen en het gebied zwerfafval vrij te houden wordt de biodiversiteit gestimuleerd.

Bewust omgaan met eigen grond

- Meer ruimte voor groen
- Keuze voor inheemse beplanting
- Natuurlijk proces niet hinderen

Rekening houden met natuur bij toekomstige plannen

- Bouwkundig mogelijkheden bieden voor dieren en planten
- Composteren van eigen GFT
- Groene daken

Omgeving

- Groenstrook in de eigen buurt beplanten met inheemse wilde planten
- Verwijderen van zwerfafval in de eigen buurt

> Gemeente Hoorn

Waar liggen de grenzen van en voor het gemeentelijk ingrijpen? Moeten we ervan uitgaan dat de natuur het zelf wel redt? Kun je een braakliggend stuk grond in een verstedelijkt gebied natuur noemen? Moet er wel gemaaid worden? Wat is nou echt onkruid? Om de natuur in kwaliteit te verhogen is het aan te raden inheemse beplanting te bevorderen. Het biologisch evenwicht wordt hierdoor hersteld. Onze rijke flora en fauna wordt teruggewonnen en de inheemse soorten hebben een goede kans van slagen in onze tuinen. Het vergroot de natuurlijke verspreidingsmogelijkheden en versnelt de realisatie van een grote soortenrijkdom.

Zaaien van inheemse soorten

Uitgangspunt is de natuurlijke ontwikkeling van groenzones. Bermen, oevers, groenstroken, plantsoenen en recreatieterreinen worden ingezaaid met variaties van inheemse kruiden en grassen. Door zo min mogelijk in te grijpen in het natuurlijk proces ontstaat een dynamische vegetatie. Daarin vinden allerlei kleine diersoorten beschutting en een uitstekende voedselbron. Ecologisch groenbeheer stimuleert zo de biologische kringloop van de natuur.

Klimaat adaptieve beplanting

Stedelijk groen beïnvloedt de klimaatverandering. Wetenschappelijke studies hebben bevestigd dat 10% van de koolstofdioxide (CO₂) in planten en bodem ligt opgeslagen in stedelijk gebied. De gemeente Hoorn zou in navolging van het project Stelling 2.0 (www.stelling2.nl) kunnen gaan nadenken hoe ze dit concept in Hoorn willen en kunnen inzetten. Het project Stelling 2.0 wil over de gehele lengte van de Stelling van Amsterdam klimaatadaptieve struiken gaan planten. Deze struiken en planten worden speciaal gekweekt om het fijnstof op te nemen en zo de lucht extra te zuiveren. Het zou een prima idee zijn om op plekken waar veel fijnstof in de lucht zit deze planten ook in de gemeente Hoorn te planten. D66 denkt daarbij aan de provinciale wegen en in de buurt van rijksweg A7. Maar ook bij bedrijven of parkeerterreinen is dit een goed alternatief. Amsterdam biedt overigens meer groene innovaties voor wat betreft het duurzaam opvangen en gebruiken van water. Zie www.rainproof.nl.

Verlichting

In een verstedelijkte omgeving hebben we vaak te maken met een spanningsveld tussen belangen van de mens en natuur. Sociale- en verkeersveiligheid zijn vaak aanleiding om verlichting te plaatsen, hetgeen

niet altijd goed is voor de biodiversiteit. Maar ook wij begrijpen dat de veiligheid van bijvoorbeeld scholieren op een fietspad in het buitengebied soms zwaarder weegt dan de rust van de vleermuizen op hun route langs het fietspad. Daarnaast waren er tot op heden maar weinig mogelijkheden om de vleermuizen tegemoet te komen, anders dan het licht uit te laten. Er zijn nu lichtbronnen met een bijzondere spectrale samenstelling. Door deze spectrale samenstelling is het mogelijk om de belangen van alle partijen met elkaar te verenigen: goede verlichting, maar zonder dat het gedrag van de vleermuizen of vogels wordt beïnvloed.

Gebouwen

Bij gemeentelijke gebouwen en in nieuwbouwprojecten, die binnen de gemeentegrens gebouwd worden, is aandacht nodig voor dieren die hun schuilplaats vinden onder daken of in inhammen van gebouwen. Denk hierbij aan vleermuizen, kerkuilen en, voor het gebied van industrieterrein Hoorn 80, aan het visdiefje.

Aanbieden van inheemse zaden

De gemeente Hoorn kan de inwoners de mogelijkheid bieden om zaden met inheemse soorten bij de gemeente te bestellen. Dit doen groothandels zelf namelijk niet voor particulieren. De gemeente kan op deze manier wel bijdragen aan de verspreiding van de inheemse planten. Dit heeft ook een positieve invloed op de groenstroken in de openbare ruimte, omdat er dan meer verstuiwing plaats vindt. Veel planten die je bij de gangbare tuincentra kunt verkrijgen dragen slechts beperkt bij aan het in stand houden van de inheemse dieren die we graag willen behouden voor de gemeente en toekomstige bewoners.

Aanwezige kennis inzetten

Binnen de gemeente Hoorn hebben wij een heel goede opleiding voor de agrisector, het Clusius College. Hier valt voor de gemeente Hoorn winst te halen. De gemeente kan in overleg treden met docenten en inventariseren wat zij met hun leerlingen voor de gemeente en haar inwoners kunnen doen met betrekking tot biodiversiteit. Hierbij valt te denken aan workshops voor de inwoners over de biodiversiteit in West-Friesland en de stedelijke gebieden. Deze workshops zouden gegeven kunnen worden door leerlingen als onderdeel van hun opleiding en maatschappelijke stage. Maar ook het aanleggen van een vlindertuin in de openbare ruimte kan tot de mogelijkheden behoren.

Met de stichting MAK Blokweer binnen onze gemeentegrenzen zouden we meer kunnen doen. De kennis die hier aanwezig is zou meer in ons gemeentebestuur betrokken moeten worden, maar ook bijvoorbeeld de kennis van de KNNV, afdeling Hoorn en West-Friesland. Een kennisplatform voor ambtenaren, MAK Blokweer en natuurverenigingen zouden gebundeld kunnen worden. Hiermee ontstaat er draagvlak voor te ontwikkelen beleid, maar kun je ook zorgen voor inzet van vrijwilligers vanuit de diverse organisaties voor bijzondere projecten. De inwoners hebben invloed en kunnen zelf bijdragen aan de natuur en biodiversiteit in hun eigen omgeving.

Groene initiatieven voortzetten

De gemeente heeft al gekozen voor groene rotondes die door een extern bedrijf onderhouden worden. Lokale ondernemers kunnen hier tegen betaling hun bedrijfsnaam plaatsen. De rotondes zijn begroeid met dichte begroeiing wat er verzorgd en netjes uitziet. De kosten voor dit groen liggen niet bij de gemeente, terwijl dit wel bijdraagt aan een positieve leefomgeving en een goede entree voor Hoorn. De binnengekomen reacties op dit initiatief van de gemeente zijn overwegend positief.

In andere gemeenten zijn al veel projecten gedaan. Zo heeft de gemeente Haarlemmermeer het Prins Bernhardbos (1999) aangelegd. Op basis van de Integrale Beplantingsmethode Ruyten (IBR, zie www.ruyteninstituut.nl) is hier een mooi park/bos ontstaan, die in aanleg duurder is, waarbij het uitgangspunt is dat de natuur 'het zelf mag doen'. Door te kiezen voor een goede mix van bomen en beplanting worden de kosten van onderhoud echter (fors) teruggebracht. Het aanzicht en de beleving is daarbij optimaal, met een positief effect op de biodiversiteit.

Faciliteren van participatie

Het adopteren van groen in de eigen omgeving zou gestimuleerd moeten worden met als insteek inheemse soorten en klimaatadaptieve begroeiing. Door gereedschap en/of andere materialen aan te bieden aan inwoners van Hoorn, stelt de gemeente hen in staat om in eigen omgeving voor het groen te zorgen. Een goed voorbeeld hiervan is het burgerinitiatief van de bewoners aan de Oliemolen. Zij hebben een eigen stuk openbaar groen aangelegd en vervolgens in beheer verkregen. Als deze pilot goed verloopt zou dit op veel meer plekken een vervolg kunnen krijgen. Zeker als hier sturing en kennisoverdracht bij geleverd wordt.

Voorwaarde voor nieuwe besluiten

Mens en natuur, stad en biodiversiteit vormen geen tegenstellingen die elkaar uitsluiten. Biodiversiteit en natuur geven de stad juist kwaliteit en identiteit. Belangrijk uitgangspunt van de gemeente moet zijn dat het ecologisch beleid geen sluitpost hoort te zijn, maar erkend moet worden als 'voorwaarde voor een aangenaam en leefbaar stedelijk milieu'. In die zin zou het een volwaardige plaats moeten innemen in het gemeentelijk beleid. Bij relevante besluiten moeten de gevolgen voor de biodiversiteit benoemd en meegewogen worden.

De gemeente als voorbeeld

- Aanleg van meerdere voorbeeldgroenstroken met inheemse wilde beplanting
- Aanpassingen aan gemeentelijke gebouwen en openbare ruimten ten behoeve van plant en dier
- Langs fijnstof producerende trajecten adaptieve beplanting realiseren

Faciliterende maatregelen treffen

- Voorlichting op het gebied van biodiversiteit in de buurt
- Bemiddeling tussen kwekers en inwoners ten behoeve van eigen tuin en openbaar groen
- Aanbieden van materiaal voor onderhoud openbaar groen

Brede blik op biodiversiteit

- Verbinding zoeken met de 'slimme stad'
- Biodiversiteit voorwaarde voor nieuw beleid
- Innovatieve ideeën stimuleren op het gebied van biodiversiteit

> Regionaal

Volgens de Natuurvisie, die in 2014 is aangenomen in de Tweede Kamer, moet de overheid de basis op orde houden, kaders stellen en maatschappelijke betrokkenheid stimuleren. Zo zorgt het kabinet voor wettelijke natuurbescherming en goede internationale afspraken en wordt er samen met provincies geïnvesteerd in het Natuurnetwerk Nederland. Verder wil het kabinet mensen, organisaties, en bedrijven meer kansen bieden. In 2015 komt hiervoor anderhalf miljoen euro beschikbaar en over vier jaar loopt dit op tot tien miljoen euro per jaar. De achteruitgang van biodiversiteit is geen lokaal probleem en vraagt om een bredere oplossing. Een oplossing die niet alleen in Hoorn te vinden is. Door goed samen te werken met de regio zijn kosten te besparen en de uitkomst van inspanningen te optimaliseren.

Regionaal bioloog

Het aanstellen van een regionale bioloog is volgen ons één van de opties. Door kosten te delen is het inroepen van professionals haalbaar. Het houden van een nulmeting en het monitoren van de behaalde resultaten is van belang voor Hoorn en de omgeving. Het zal inzicht geven in de succesfactoren. Zijn deze positief dan is dit een goede stimulans om op de ingeslagen weg door te gaan. Als het resultaat te wensen over laat zal er bijgestuurd moeten worden, zodat we de doelstellingen wel zullen halen.

Gemeenschappelijk water

Er moet samenwerking komen tussen de gemeenten en het Hoogheemraadschap voor het beheer van de biodiversiteit van de binnenwateren. Ook dit is iets waar Hoorn zelf veel aan kan doen, maar wat niet ophoudt bij de gemeentegrens. Het is echter veel effectiever als er samengewerkt gaat worden.

Het goed ‘waadbaar’ maken van de oevers van vijvers is een belangrijke maatregel. Maar ook het niet overal maaien van het gras voor de sloot en vijvers geeft veel dieren de mogelijkheid dit gebied te gebruiken als voedsel- en vluchtgebied.

Kenniscentrum

De stichting MAK Blokweer is voor Hoorn een nuttige instelling om kennis te delen met de inwoners, maar het kan ook een functie voor de regio hebben. Een kenniscentrum voor alle omliggende gemeenten. Dit zorgt voor centralisatie van kennis en effectievere overdracht aan de inwoners. De regionale bioloog zou hier een rol in kunnen krijgen. Natuurlijk moet dit kennisplatform ondersteund worden door een goede website die via de diverse gemeenten makkelijk te vinden is.

Regionale punten

- Aanstellen regionale bioloog
- Plan van aanpak biodiversiteit in gemeenschappelijk water
- Regionaal kenniscentrum/website

> Europees

Natuur is niet gebonden aan de grenzen van Nederland. Dat blijkt bijvoorbeeld al uit de functie van ons land als tussenstation voor doortrekkende vogels en vissen. Duurzame productie en ketens, die een voorwaarde vormen voor natuur en biodiversiteit, worden evenmin beperkt door landsgrenzen. Daarom is het zo belangrijk dat we met andere landen maatregelen nemen om de leefgebieden van flora en fauna vitaal te houden, én om handelsketens te verduurzamen. Als handelsland met sterke economische relaties over de hele wereld heeft Nederland misschien nog wel een extra verantwoordelijkheid op dit gebied.

Nederland baseert het beleid voor de bescherming van biodiversiteit op afspraken en richtlijnen vanuit de Verenigde Naties en de Europese Unie. De rijksoverheid heeft het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Biodiversiteitsstrategie uitgewerkt voor de Nederlandse situatie. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het advies van Taskforce Biodiversiteit en ‘natuurlijke’ hulpbronnen (2011). Hoofddoel is het verlies aan biodiversiteit uiterlijk in 2020 tot staan te brengen.

Europese kansen

- Aansluiting zoeken bij bestaande Europese projecten
- Financiële steun zoeken voor toekomstige initiatieven

Bronnen

Biodiversiteit.nl

Rainproof.nl

Destelling2.nl

Overheid.nl

Ruyteninstituut.nl

Degroenestad.nl

MediGran.nl

[Rijksnatuurvisie 2014 ‘Natuurlijk verder’](#)

[MAK Blokweer](#)

Met medewerking van
[GroenLinks Hoorn](#)

Colofon

Dit manifest is tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenteraadsleden van D66 Hoorn, bestaande uit:

Elsbeth Broerse *Voorzitter*
Arwin Rood

Eindredactie
Niek Heijne

Vormgeving
Arwin Rood

Print
Sprintprint

© 2015 D66 Hoorn.

D66 Hoorn heeft getracht rechthebbenden inzake gepubliceerd beeldmateriaal en portretrecht op te sporen. In het geval dat dat niet gelukt is verzoeken wij u contact op te nemen met D66 Hoorn via de website www.d66hoorn.nl

